

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnířtvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hřtv. 5. List se
pořilja do odpovedi.

Deležiniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 9.

V Mariboru, dne 3. marcija 1898.

Tečaj XXXII.

Slava Leonu XIII.!

(Ob dvajsetletnici njegovega kronanja, dne 3. suřca 1898.)

Pozdravljen prísrečno, o Leon, nam bodi,
Pozdravljen iz srca Ti vdanih globin!
»Luč z néba« zdaj sije katoliřki cerkvi
Po milosti boži iz sinjih viřin;
Zato le pozdravljen nam bodi vsikdar,
O Leon trinajsti, naš novi vladar!« —

Ta glas je donel, kot viharni valovi,
Po Petrovi cerkvi 'z navduřenih grl,
Da jek se njegov je po svetu razlegal
Ter v kraje najdalnje mogočno prodril,
Ko prvokrat Leona s krono svetló
Slovesno za papeža venčali so.

Zdaj dvajsetkrat Petrova cerkev že vidi
Povrniti oni častiti se dan;
Sprememb neizmerno je zrla število,
Vsled smrti tisoče je videla ran, —
A nekoga vničil noben ni vihar —
To ladje je Petrove sveti krmar!

On v polni kreposti še ladijo vodi,
Varuje jo skrbno pretečih nesreč;
Z mladeniřkim ognjem za blagor je njeni
Še vedno nevtruden, ves vnet in goreč;
Naj minejo leta, naj čas le beži,
Naš Leon nevpognjen kot skala stoji.

Branitelj On veri v nevarnih je časih,
Jo širi, oživlja, vtrjuje povsod;
Z besedo plamtečo in s spretnim peresom
Človeřtvu je mnogo podelil dobrot;
V življenja je knjige med prve možé
Zapisano Leona slavno imé.

Jetnik je On v sponah, prostosti oropan,
A vendar svet vlada s pogumno rokó,
Kraljestvu njegovemu meja ni dana,
Vso zemljo obsega in sega v nebo;
Oblasti to bože je jasen odsev,
Beseda Njegova nebes je odmev.

Ukrotil na zemlji sovražne je sile,
Premagan »kulturnega boja« je zmaj;
Razkolnike vabil kot oče preblagi
V naročje je večnega Rima nazaj;
Še krute nevere se klanja Mu strast,
V bogatih darovih skazuje Mu čast!

Kako še le zvesti Njegovi otroci,
Ga ljubijo vroče, brezmejno časté,
Za blagor in srečo Njegovo v nebrojnih
Molitvah dvigujejo k nebu roké.
Različen po ljudstvih katoliřki je svet,
A ene ljubezni za Njega je vnet.

In danes, ko redko svečanost obhaja,
Pozdravljen nam bodi iz srca globin,
Razlegaj se slava Leonu po zemlji,
In doni do néba neskončnih viřin!
Let srečnih še mnogo vse dele svetá
Nam žarito obsevaj Ti, »Luč iz nebá!

Prof. Dr. A. Medved.

Ob 20-letnici papeštva Leona XIII.

Povsodi je zavladalo veliko veselje, ko je dne 20. februarja 1878 naznanila iz Rima telegrafična žica vesoljnemu svetu, da je naslednikom sv. Petra izvoljen ključar sv. rimske cerkve, 68-letni kardinal Joahim Pecci. Novi namestnik Kristusov na zemlji si je nadal imé: Leon XIII. Dne 3. marcija istega leta je bil slovesno kronan in vérniki po celem svetu so prosili Stvarnika, da bi mu dal vladati dolgo let njegovo sv. cerkev. Bog je uslišal njihovo prošnjo.

Ravno danes je prěšlo 20 let, kar je bil za papeža kronan Leon XIII. Po celem svetu zopet vlada radost in veselje, oči vsega krščanstva se obračajo v Rim. In óndi sedi na prestolu še isti blagi, sivolasi starček Leon XIII., poglavar vesoljnega krščanstva. O slava Ti danes, Leon mogočni! O slava Ti, »luč z nebá!« Ponižno se Ti poklanjamo in prisrčno Te proslavljamo té trenutke med drugimi tudi mi, slovanski rodovi, zlasti mi verni Slovenci. Blagoslavljal nas, blagoslavljal naše slovanske brate, da bi nas vse enkrat vezala ljubezni vez do Tvojega prestola! —

Ob takó slovesnem dnevu hočemo omeniti danes nekatere vrline današnjega slavljenca na političnem in socijalnem polju. Ob nastopu vlade Leona XIII. so bile žalostne razmere zlasti v Nemčiji in Franciji. V Nemčiji še ni bil popolnoma pojenjal kulturni boj, katerega je bil uprizoril prekanjeni Bismarck, lepa Francija pa je bila pod uplivom Gambette, čegar paróla je bila: »Cerkev je naša sovražnica!« Toda po prizadevanju Leonovem je v Nemčiji pojenjal kulturni boj in katoliki so prišli do velike veljave. In dandanes je v nemškem državnem zboru odločilen »katoliški centrum«, ki šteje okrog 100 poslancev. Dá, papež Leon XIII. so prišli v Nemčiji do tolikega zaupanja, da so po nasvetu nemške vlade posredovali med Nemčijo in Španijo radi nekih otokov. Na Francoskem je umrl Gambetta in nastale so boljše razmere do papeža, čeprav še vlada ondi liberalizem in framasonstvo. Zlasti se papež že dalje časa trudijo, da bi združili francoske katolike, republikance in monarhiste, v jedno mogočno stranko. Bog blagoslovi njihovo delo tako, kakor v Nemčiji, potem bo postala ponosna Francija pač zopet »biser krščanske Evrope!«

Tudi razmere v Rusiji so se ublažile do sv. stolice, zlasti pod mladim, a vrlo modrim carjem Nikolajem II. O Bog pripelji té naše severne brate zopet v naročje sv. katoliške cerkve! I z drugimi državami, krščanskimi in nekrščanskimi, so sv. oče v prijaznosti.

Povsodi se trudijo za napredek krščanskega življenja, ustanavljajo škofije, misijonske postaje in šole. Zato pa jih tudi cel svet spoštuje, kar kažejo premnogi vlaki, ki iz vseh krajev svetá drdrajo v Rim in vozijo potnike, da se poklanjajo sv. očetu. To kažejo tudi bogata darila, ki so jih prejeli od vernikov in vladarjev povodom šestdesetletnice mašništva letos dné 1. januarja, povodom petdesetletnice škofovstva in ob drugih prilikah. Le razmere v Italiji se niso nič izpremenile. Papež so še vedno kakor so bili, ujetnik v vatikanskej palači. Tudi v Avstriji so stare razmere ostale, le upeljava civilnega zakona na Ogerskem jim je napravljala veliko žalost.

Zlasti pa so sedanji papež velik prijatelj nižjega ljudstva, kmetov, delavcev itd., kar kaže prelepa okrožnica na korist delavcem in obrtnikom z dne 25. maja 1891, in pismo do Belgijcev z dne 10. julija 1895. V teh dveh in drugih enakih pismih kažejo papež, kako naj bi se preobrazila sedanja družba, kake razmere naj bi bile med delavci in delodajatelji in narobe. Ko bi se ti nauki in nasveti sv. očeta v dejanju izpolnili, bi kmalu zavladala zadovoljnost in mir med ubogim delavskim ljudstvom. Socijalni demokratje bi prišli ob vso veljavo in bi jo morali popihati tja, odkoder so prišli. Toda to je hudo, ker se imenitna posvetna gospoda in razni, zlasti judovski bogataši in milijonarji ne zmenijo za nauke sv. očeta. Pač »srečni vsi bi bili, — Ko kruh delil bi z bratom brat — S prav srčnimi čutili.« (S. Gregorčič).

Poslednjič moramo še omeniti, da so Leon XIII. tudi velik prijatelj Slovanov. To kaže zlasti imenitna okrožnica z dne 30. septembra 1880., v katerej vesoljnjej cerkvi nakladajo dolžnost, da časti slovanska apostola, sv. Cirila in Metoda. Brezmejno veselje je vzkipelo radi tega po slovanskem svetu; iz hvaležnosti zató so se avstrijski Slovani šli osebno zahvalit in poklonit sv. očetu. Prvi za papežem v Rimu, ki ima oblast čez vse misijone, je Slovan, preimenitni kardinal Ledóchowsky; tudi diki Jugoslavije, prvz. djakovskemu škofu Strossmayerju so papež zelo naklonjeni. To svojo naklonjenost do Slovanov pa kažejo tudi ob raznih prilikah.

Pred nekaj leti je bil v avdijenciji pri njih v Rimu mladi hrvaški učenjak dr. Luka Jelić. »Katerega naroda si, moj sin?« ga vprašajo papež. »Slovan sem, sv. oče«, jim odgovori. Tedaj zažaré oči sivolasemu starčku Leonu XIII. in z resnim povdarkom mu rekó: »Moj sin, jaz ne bom učakal, pač pa utegneš ti, ker si še mlad, ko se bodo izpolnile besede: Slovani bodo ali premladili Evropo ali jo pa uničili.«

Bog naj ohrani torej še dolgo slavnega Leona XIII. v blagor krščanskim rodovom na zemlji!

Cesarjeva petdesetletnica in Slovenci.

(Konec.)

V prvi vrsti potrebujejo pomoči in zakonitega varstva v smislu zdrave krščanske socijalne reforme v okviru obstoječega družabnega reda eminentno produktivni stanovi, za katere je vedno zavzeto Vaše veličanstvo.

Žalostna prikazen gospodarskega propada kmečkega, obrtnega in delavskega stanu v posameznih deželah je vedno rastoče izseljevanje.

V največji nevarnosti je obstanek kmečkega stanu, ki tvori veliko večino avstrijskega prebivalstva ter je najtrdnjša podlaga državnemu redu.

Zato se trdno nadejamo, da se bode brez odloga nadaljevala akcija, ki meri na zadružno organizacijo v povzdigo kmetijske produkcije.

Obrtni stan, ki je važen faktor v socijalnem in gospodarskem življenju, hira in propada vsled novih produkcijskih razmer. Da se vzdrži v trdem boju za obstanek, je nujno potrebna revizija obrtnega reda, temeljitejša strokovna izobrazba in izdatnejša podpora obrtnim zadrugam.

Z ozirom na rastoče delavsko gibanje treba je posebno pozornost obračati delavskemu stanu, kateri opravičeno zahteva primerno reformo zakonitih določil gledé zavarovanja za slučaj bolezni in proti nezgodam ter zavarovanje za starost.

Vsak nadaljni korak v prospéh industrije in trgovine, ki sta velikega pomena za skupni gospodarski organizem, bodemo z veseljem pozdravili, kakor tudi potrebni razvoj prometnih sredstev.

V tem oziru upamo, da se prične kmalu graditi železnica, ki bode vezala severozapadni del države preko Kranjske s prvim drž. primorskim trgoviščem v Trstu.

Priznavajoč koristi splošne ljudske izobrazbe, vede in umetnosti iskreno želimo, naj bi šolstvo ustrezalo potrebam različnih narodov in deželâ, vzgajalo mladino v versko-nravnem duhu ter usposobilo zarod, da se obstoječi družabni red mirnim potom brez prekucij preosnuje v duhu krščanske pravičnosti, ublažijo nasprotja med gospodarsko

Listek.

Pri Leonu XIII.

Bilo je dne 6. grudnia 1890. Tako željno in hrepenéče še nisem nobenega dneva pričakoval. V Vatikan gremo, Leona XIII. bodemo videli! Srce, raduj se! Namestnika Kristusovega gledati — ni-li to sreča in čast? Kakó težko je bilo pričakovati onega jutra, onih blaženih trenutkov, ko bom zagledal častitljivi obraz Leona XIII!

Odbilo je osem. Iz Vatikana, od Sv. Petra sem, zapel je slovesno doneči zvon. Pojdimó, čas je že! Na ulicah ljudij kar mrgoli. Na angeljskem mostu je gnječa, da se človek komaj prerije skozi hiteče množice. Solnce, ljubo solnce v cvetoči Italiji, ki sije tako nepopisno lepo, izlivalo je svoje zlate žarke oni dan posebno ljubeznivo čez Rim. In »jasno nebo italijansko«, mi je blestelo, kakor da bi zrl v prozoren demant. Kupola Sv. Petra, v nebo kipeča, zdela se mi je takrat posebno veličastna. Rad bi jo gledal občudovaje — toda naprej, mudi se!

Že smo pred Vatikanom. Pred nami stojé švicarski vojaki v črnorumeni opravi. Lepe postave, krepki junaki, braniki sv. očeta. »Na

desno!« veli nam prijazni častnik, z roko nam pot po stopnicah kazaje. In šli smo v prvo nadstropje v kapelo, o kateri je že spisana marsikatera knjiga; Sikstinska kapela se ji pravi.

Tu čakamo. Tu sem pride Leon XIII. Napovedan je bil takozvani veliki konzistorij, v katerem sv. oče slovesno proglašijo, v pričó preobitega ljudstva, nove kardinale. Kdor le more, skuša dobiti vstopnico za tako svečanost. Isti dan radovednim udeležencem ni bilo števila. Sikstinska kapela je bila prenapolnjena, a ravno tako vse velikanske sobane, skozi katere se bode pomikal sprevod sv. očeta.

Vse koprni, zagledati papeža. Kaj nam mari druge posebnosti v Vatikanu. V Sikstinski kapeli so čudapolne slike, slavnejših nima ves svet, a takrat se na nje ni nikdo oziral. Takrat nas je dvigalo drugo hrepenenje, vse druge ozire in zanimivosti v stran!

Čuj, kaj-li doni? Fanfare so dolge trobente, s kojimi naznanjajo enoglasno papežev prihod. Neki poseben, slovesen glas je to. Doni vedno močnejše, čuje se že gromoviti »Evviva« (živio!), s katerim oduševljene množice papeža pozdravljajo. Še nekaj trenutkov in v kapeli se prikaže na visokem prestolu Leon XIII., z viharnimi »Evviva!« burno pozdravljen. Nesejo ga na prestolu, (kakor je to pri papežih običajno), čisto blizu

nas. Priklanja se, zahvaljevaje se za srčne pozdrave. Stopi iz prestola; brzim korakom gre proti sedežu, ki je zanj pripravljen. Množice utihnejo, kdor more, poklekne. Leon dvigne roki in blagoslovi svoje udane vernike. O koliko očíj se je od veselja prosilo, koliko src neizmerno zradostilo! Zdaj vidimo Leona XIII., sv. očeta.

Zdi se mi, da hočeš vprašati, kakšen pa je? Milo se nam je storilo, ko smo ga videli. Slaboten starček, silno slaboten! Nekdaj je bil lepe, ravne, vitke postave, srednje velikosti. A visoka starost ga je upognila, srebrnobeli lasje obdajejo glavo. Obraz je upal, čisto bled, vsakdo bo rekel: Tega moža skrbi grozno tarejo. Ugonobil se bo. Nikdo ne bi mislil, da biva v tem rahlem, tako oslabelem telesu tako velik duh, da v njem plamti še ogenj, kakor v mladeniču, ki odpotuje hlabro v daljni svet.

Vendar tudi to častitljivo telo se še starosti upira. Nekaj posebnega še diči Leona, da moramo reči: še ni starček. Kadar gre ali poklekne, gibljejo se mu noge, kot bi bil še mlad duhovnik; kadar govori, čuje se glas polnodoneč in krepek, kot bi bil še v cvetu svojih let, in kdor mu pogleda v oči, meni, da vidi otroka, tako svetle in živahne so še.

Leta 1885. si je že Leon sam zapel mrtvaško pesem. Glasi se:

močnejšimi in slabejšimi ter povzdigne vsestranski blagor širokih krogov prebivalstva.

Z ozirom na težka davčna bremena revnejših ljudskih slojev je potrebna časa primerna preosnova davčnega sistema in pristojbin in odškodnina občinam za izvrševanje raznih poslov v prenesenem delokrogu.

Sedanja izredno slovesna prilika pa nam daje pogum, da Vašemu veličanstvu tolmačimo čustva in želje celokupnega slovenskega naroda ter govorimo tudi v imenu izvenkranjskih Slovencev, kateri vsled neugodnih jim razmer ne morejo stopiti pred prevzvišeni vladarski prestol.

Božja previdnost je privedla mali slovenski narod pod mogočno okrilje Habsburškega orla ter ga priklenila z nerazrušnimi vezmi zvestobe in udanosti do presvetle vladarske rodovine, da ni utonil v šumečih valovih političnih in narodnih bojov, temveč se povzdignil do narodnega življenja in zavesti svojih pravic do obstanka.

Vzlasti pod modrim in blagim vladarstvom Vašega veličanstva so se raztrgale one spone, katere so ovirale razvoj slovenskega naroda, da se je med Slovenci začelo razširjati in ukoreninjati ono blagodejno čustvo, ki vsodbada in osrčuje vsak narod k požrtvovalnemu in vstrajnemu delu za višje namene človeštva po načelih, katere je Bog zapisal narodom v srca.

Slovenci pa, ki bivajo izven Kranjske na Štajarskem, Koroškem, Primorskem in v Istri in tvorijo večino slovenskega naroda, še danes niti približno ne uživajo narodne enakopravnosti v šoli, uradu in javnem življenju, katero jim jamči člen XIX. državnega temeljnega zakona.

Slovenskemu jeziku so vzlasti na Koroškem in Primorskem zaprta vrata celo v ljudske šole, tako da se leto za leto v obmejnih slovenskih pokrajinah mladina odtuje svojim slovenskim roditeljem. Brezozirno izrabljajo narodne večine v izvenkranjskih pokrajinah svojo moč z očitnim namenom uničiti individualnost — slovenskih manjšin.

Vzpričo teh razmer je slovensko ljudstvo prišlo do prepričanja, kateremu se pridružuje tudi deželni zbor kranjski, da si ne pripori preje svojih narodnih pravic, nego da se vse slovensko ozemlje združi v jedno upravno celoto; želimo, da dobi za svojo mladino slovenske ljudske in srednje šole ter slovensko vseučilišče z bogoslovno,

pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani. Le dobra narodova vzgoja na podlagi materinskega jezika in verskega prepričanja, zlasti v ljudski šoli, omogočuje in pospešuje vsakemu narodu duševno izomiko in gmotni napredek, jamči narodni obstanek, odpira vire novih močij v korist in slavo skupne države ter utrjuje ljubezen do vladarja in domovine.

Vaše cesarsko in kraljevo apostolsko veličanstvo!

Ponavljamo iskreno željo, da se ublažijo nasprotja raznih narodov v državi, ter prosimo vsemogočnega Boga, da ob petdesetletnici vladanja Vašega veličanstva vsi narodi kot bratje stopijo pred ces. prestol ter svojemu najboljšemu očetu v zahvalo za mnogoletno ljubezen in skrb poklonijo narodno spravo kot dar.

Sreča svoja obračamo do neba z gorečimi prošnjami, da Bog ohrani predrago življenje Vašega veličanstva še mnogo, mnogo let v slavo veliki državi v srečo in blagor vseh njenih narodov.

Bog blagoslovi Avstrijo! Bog živi in ohrani Vaše veličanstvo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar se jutri vrnejo iz Budapešte. — Parlamentarna komisija državnega zbora se snide prve dni prihodnjega tedna, državni zbor pa bržčas dne 15. marca, da zvoli delegate, ki se v Budapešti zberejo koncem aprila. — Vedno se slišijo glasovi, da Gaučevo ministerstvo v kratkem odstopi.

Češko. Ko je deželni maršal govoril v deželnem zboru o cesarjevi 50-letnici, so vsi poslanci stali, samo Wolf, ki je spet po svoje tulil, in njegovi 4 tovariši so obsedeli. — V soboto so vsi Nemci dali dež. zboru slovo, ko se je začela adresna razprava.

Štajarsko. Če Ljubljančani, kakemu nemškemu dijaku pokažejo kriv prst, potem vse nemštvo zakriči. In zoper nedolžne Ljubljančane se je graški mestni svet izrekel prav surovo.

Kranjsko. Slov. deželni poslanci so vsprejeli Žitnikov adresni načrt razun točke o zedinjeni Sloveniji. — Dež. zbor je obljubil za slov. vseučilišče 250.000 gld., nato se je dne 28. febr. zaključil.

Primorsko. Za vso Goriško se ustanovi mizarska zadruga. — Tržaški deželni

zbor je glavar pismeno zaključil. — Lah si želijo svoje vseučilišče v Trstu.

Ogersko. V spomin na postave 48. leta se ustanovi narodni praznik na dan 11. aprila. — Po vseh koncih in krajih preganjajo socialne demokrate, ki šuntajo kmete, ali to bo malo pomagalo. — Za Zolo so madjarski framasoni nabrali nad 30.000 gld.

Vnanje države.

Rim. Sv. očetu so ob 20-letnici vladanja naš svetli cesar častitali; na to so sv. oče podelili blagoslov našemu cesarju in vsej vladarski hiši.

Francosko. Po Zolini obsodbi je zbornica poslancev skoro enoglasno izrekla zaupnico ministerstvu. Židovi so spet pogoreli!

Nemško. Žid Nataniel Rotšild je dobil od cesarja pruski kronin red. Za kake zasluge? — Ako državni zbor ne vsprejme predloga o povečanju mornarice, se bojda razpusti.

Grško. V soboto zvečer sta dva lopova šestkrat ustrelila na kralja Jurija, ko se je peljal s sprehoda, ne da bi ga zadela. Pač pa sta ranila enega vojaka in oba konja. Vse pošteno ljudstvo je vsled tega razjarjeno. Enega lopova so že prijeli.

Cerkvene zadeve.

Knezoškofu Jakobu v slovo!

(Iz Ljubljane, koncem svečana).

„Ecce, sacerdos magnus!“

Bridka žalost je zavlada po kranjski deželi, ko se je v adventu raznesla novica, da zgubimo svojega ljubljenejšega višjega pastirja, ker pojdejo za knezonadškofa gorškega. Stopila so nam pred oči vsa dela uzornega apostolskega moža, s katerimi je v 13 letih svojega vladanja med nami našo deželo vso prenovil in pomladil. Vsakdo je upal, da pojde tako še nekaj let naprej, a kar nakrat se zasliši glas: «Knezoškof nas zapuste!» Ne morem opisati čustev, ki so navdajale mnoga srca takoj v prvih hipih, ko se je ta novica zvedela.

A previdnost božja tako hoče, in njej se moramo ukloniti. Dovoli, dragi «Slov. Gosp.», da po tebi naznamim slovenskemu svetu, koliko se imamo Kranjci zahvaliti prevzvišenemu g. knezoškofu, katerega nam je dala zelena Štajarska. Saj s tem poveljaš jednega najblažjih, najvrednejših svojih ožjih rojakov!

Novica svet prošine, že Leon je umrl,
Vladar že svete cerkve, zatisnil je oči;
Novica druga svet prošine, njegov naslednik
Na rimskem že prestolu, vladar zdaj nov sedi.

Te vrstice smo takrat poznali. Marsikdo bi moral reči: Čudno, da se niso izpolnile.

A ko se papež v konzistoriju dvigne iz prestola, ter zapoje s krepkim glasom slavospev «Veni sancte Spiritus!», smo si pa vsi mislili, to še ni starček, vladal bo še sv. cerkev mnogo let. In vse druge obrede opravil je s tako natančnostjo in gibčnostjo, da nikdo ne bi bil mislil, da je že videl 80 spomladij. Da bi jih še mnogo, mnogo doživel! — To so bile iskrene, vroče želje, ki so nam vsem polnile srca, ko smo z glasnimi «Evviva» pozdravljali Leona, vrnivšega se od konzistorija v svoje zasebno stanovanje.

Pozneje imel sem še večkrat sladko veselje in laskavo čast, biti pri Leonu XIII., klečati pred njim, mu poljubiti svetinjo na nogi, ž njim govoriti, to so občutki, kojih rajsko radost vé ceniti le tisti, ki jih je že užival.

A posebno ene slovesnosti ni moči pozabiti. Bilo je leta 1891. dan sv. Mihaela. V Rimu so sklenili slovesnost tristoletnice sv. Alojzija. Iz vsega sveta so se napovedale procesije za oni dan v Rim. Največ je bilo Francozov. Da bi slovesnost povzdignil, od-

ločil se je Leon XIII. maševati v cerkvi sv. Petra pred vsemi romarji.

Zgodilo se je tako. Papeževa sv. maša v cerkvi sv. Petra — to je za Rimljane nekaj izvanrednega; kaj še le za nas, ki take svečanosti še nismo videli.

Ob takem dnevu je že na vse zgodaj šumenje in vrvenje pri Vatikanu, okoli cerkve sv. Petra. Komaj se ob zori četvera sprednja vrata odprejo, že planejo tisoči v cerkev, da bi si le zagotovili in izbrali kak pripraven prostorček. Proti osmim dospemo na trg Sv. Petra; 3 stotnije vojakov skrbijo za red, stražijo uhod; nikdo ne more v cerkev, ki nima ustopnice. Voz za vozom, v neštevilni vrsti, pripelje vernikov ogromno množico. A koliko jih še le pride peš!

Gremo v cerkev. Polna je že. Dobro, da smo si prostore že prej naročili; za nas so bili odmenjeni na desni, prav blizu baldahina, ki se dviguje nad grobom sv. Petra.

Cerkve je bliščala in žarela v svitu in krasoti, da kaj enacega še niso zrle moje oči. To je čudovito, to je nebeško lepo. In tolika množica ljudi! Gnječa je bila grozna, pritisek od vseh strani neznosen. In gnječa v cerkvi sv. Petra, to kaj pomeni! Pomisliti je le treba, da obsega cerkev 80.000 ljudi, in isti dan je bila do zadnjega kotička polna.

Le nekaj minut čakamo. Hipoma zado-

nijo fanfare. Vse se ozre proti kapeli Sv. R. Telesa, skozi njo pride Leon.

In res. Že ga vidimo nesti na visokem prestolu. «Evviva il Papa-Ré!» Živio papež-kralj! Ta klic je silovito zagromel, ko so množice zagledale Leona. In dokler niso prinesli papeža do konfesije (groba sv. Petra), donelo je po cerkvi, donelo, da se je treslo ogromno zidovje, s katerim je duhoviti Mihael Angelo proslavil sv. cerkev in svoje ime. — Vse utihne. Leon izstopi iz prestola. Gre k oltarju, se obleče za sv. mašo. Streže mu pet kardinalov, okrog oltarja je zbranih še 25 kardinalov in blizu 50 škofov. Kako lepo in velečastno je videti naslednike sv. apostolov v njih dražestnih oblekah!

Sv. maša se začne. Po cerkvi se razlegajo krepki glasovi odličnih pevcev sikstinske kapele; petje je angeljsko lepo.

Pride povzdigovanje. Skrivnostna tihota vlada po velikanskem svetišču. Bil je to nekako bajen, svet trenotek. Ravno med povzdigovanjem šinejo zlati solnčni žarki skozi kupolo v cerkev. Leona obdaja njih leskeča svetloba. V solnčnem svitu povzdigne sveto kri Onega, kojega tako slavno namestuje na zemlji.

To je bil čudapoln prizor. Verniki si brišejo solze — ta pogled jih je preveč ganil. Po cerkvi pa se čuje šumenje, kakor da bi

I.

Dne 24. jan. 1884 je zatisnil oči sivolasi knezoškof dr. Janez Krizostom Pogačar. Tedaj so bile oči vseh uprte v tedanjega stolnega kanonika in semeniškega vodjo, dr. Janeza Gogalo, kot novega škofa. Vse se ga je veselilo, ker bil je v resnici duhovnik po Srcu Jezusovem. In res je bil dne 28. aprila istega leta od presv. cesarja imenovan knezoškofom ljubljanskim. A ta novica mu je došla na smrtno postelj. Šest dnij pozneje, 4. maja, ga je poklical Bog k sebi.

Vsa škofija je žalovala nad to bridko izgubo, in vse se je vpraševalo: «Kaj pa bo zdaj?» Malo pred kresom pa se je raznesla vest, da je ljubljanskim škofom imenovan kancelar sekovske škofije, dr. Jakob Missia, štajarski Slovenec. Nočem prikrivati, kak utis je to naredilo skoro splošno po kranjski deželi. Kranjci smo bili vajeni škofove sosedom pošiljati; v tem slučaju pa smo mi soseda dobili. Ni čuda, da je bil ta vtis mnogim neprijazen, zlasti ker je bila oseba novoimenovanega knezoškofa na Kranjskem manj znana.

Žal, da se je ta nezaupnost ohranila še par let po slovesni intronizaciji v Ljubljani. A vendar so se srca in duhovnikom i vernemu ljudstvu višjemu pastirju nasproti vedno bolj odpirala. Najboljši, najbolj goreči in delavni duhovniki so poudarjali zopet in zopet: «Hvala Bogu, da nam je dal takega škofa! Ravno takega smo na Kranjskem že davno potrebovali!» Duhovniki in ljudstvo, vse se je trudilo o vsaki priložnosti, zlasti o sv. birmi po deželi pokazati ljubljenemu višjemu pastirju odkritosrčno ljubezen in sinovsko udanost. In vendar se je govorilo z žalostjo, da se prevzvišeni knezoškof med nami ne čutijo popolno domačih, da nam celo popolno ne zaupajo. Kolikokrat se je v najboljših duhovskih krogih to obžalovalo!

A kar nakrat se je zacelila i ta rana! Med slovenskim katoliškim shodom so knezoškof v ljubljanski stolnici v izbornem govoru omenili tudi: «Moja duhovščina je z menoj; mi vsi skupaj smo jedno! . . .» Ta slovesna izjava je naše duhovnike tako razveselila in navdušila, da kar niso mogli duška dati svojim radostnim srčnim občutkom. Takoj po onem cerkvenem govoru sem bil v nekem obilnem zboru domačih kranjskih duhovnikov. «Ali si slišal, kaj so nam škof povedali?» tako so se vsi oveseljeni povpraševali. «Da, te izjave smo pričakovali od njih in si jo že dolgo želeli. Škof nam zaupajo! Da, škof so z nami in mi smo z njimi. Nobena sila nas ne razdruži. Mi zaupamo škofu in škof zaupajo nam; te izjave smo

v temnem gozdu veter pihljaj; ihtenje je, znamenje presunljivih občutkov v globočinah srca.

Mine sv. maša. Leon poklekne pred oltar, ter moli one molitve po sv. maši, katere je sam upeljal, «za prostost in povišanje naše matere, sv. cerkve».

Glas je kreposten, daleč po cerkvi odmeva. Kako ganljivo je Leona slišati moliti, to pove občna sodba vseh, ki so ga že čuli, glasi se: «Tako moli svetnik . . .»

Oltar nad grobom sv. Petra stoji visoko. Zato je Leona pri sv. maši takrat lahko vsak prav razločno videl; posebno mi v bližini smo z neizrečenim veseljem opazovali sv. očeta.

Leon se nam je zdel takrat posebno čvrst. Nobene slabosti ni bilo na njem opaziti. Starček je sicer, a božja milost ga z zdravjem in krepostjo posebno blagruje. . . .

Ko so ga nesli zopet iz cerkve, ni bilo navdušenim klicem in prisrčnim prizorom ni konca, ni kraja. In z veseljem se je oziral Leon po svojih zvestih vernikih, blagoslavljal jih je s tresočo se roko.

O Bog, usliši vroče želje, ki so nam polnile takrat srca, in molitve, koje smo opravili za sv. očeta! . . .

Neizbrisljiv, nepozabljen dan je bil to. To premore častitljiva prikazen Leona XIII. Dr. M.

bili potrebni. Hvala Bogu, dobili smo jo! Neki duhovnik je dostavil: «Ko bi prevzvišeni g. knezoškof nič drugega ne povedali na katoliškem shodu nego to, da nam zaupajo, zadosti bi bilo, da bi z radostnim srcem vrnili se s shoda na svoj dom». In vsi tam zbrani duhovniki smo tovarišu odkritosrčno pritrdili. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Kako shraniti poletne sadeže za zimo?

Marsikateri ljubitelj svežih in kislih jedil toži, da te po zimi ne rastejo in jih težko pogreša. Morda mu ustrezemo z nekaterimi nasveti, kako naj se razno sočivje pripravi in shrani, da ono nepokvarjeno lahko uživamo v pustem zimskem času.

Najlažje nam je pač shraniti hren, katerega korenine v poznej jeseni izkopljemo in v kleti v vlažno ali ne mokro prst zakopljemo. Tukaj lahko vztraja celo par let, da je pri rokah zlasti kot prikuha mastnim jedilom. Pa tudi kot zdravilo se hren mnogokrat nasvetuje in rabi.

Težko pogreša se po zimi solate. Temu se pomaga, ako se preskrbi v kleti na posebnem prostoru našutega peska, v katerega se v jeseni nasadi endivije z vrta. Seveda se mora paziti, da se presaja v suhem vremenu, sveža, nepremrznjena, da se nasadi toliko narazen, da se ne dotika jedna druge in da je klet primerno topla. Tudi je potrebno za daljšo ohranitev nekaj svetlobe, čemur se ustreže, ako se ta «gredica» napravi blizu okna. Ta trud se obilno poplača, ker solata endivija — vsaj boljše vrste — je gotovo najslastnejša in najzdravejša jed — vsaj po zimi.

Pozabiti ne smemo na peso in redkev, kateri sadeži dajo okusno prikuho ali surovi zdravo jed. Obe se morata spravljati v jeseni le ob suhem vremenu in zagrniti vsaj deloma s suho prstjo. Le tako spravljene sadeži ne bodo gnili, pa tudi ne preveč poganjali, da vstrajajo sveži in okusni čez celo zimo. Pesa se rabi ob praznikih in sicer kuhana ter kot solata napravljena za «desert» ali pomizek, redkev pa prav dobro služi posebno v postnem času. Surova narezana ali naribana, s kisom in domačim oljem pripravljena, brez te jedi bi na kmetih niti — posta ne bilo! Seveda moramo tudi pri teh obeh skrbeti za dobro vrsto, ki daje okusen sad.

Prav okusno solato daje tudi sveže zeljate glave, katere ob enem s stebлом se naj v kleti narobe obrnjene za kakšen drog obešijo. Tako obešene baje ne gnijejo, ter da se obdržé dolgo časa. Kadar se glava porabi, naj se steblo vsadi v vlažno prst, ako je pognala, velja v spomladi za saditev semena, če ne, pa se odstrani. (Konec prih.)

Sejmi. Dne 5. marca v Poličanah (za svinje), v Slov. Gradcu in Brežicah (za svinje). Dne 7. marca v Št. Petru pod Sv. gorami, v Mariboru (tudi za konje) in v Poličanah. Dne 8. marca na Pilštanju. Dne 9. marca v Imenem (za svinje). Dne 10. marca v Kapelah, Orešju, Kostrivnici, na Bregu pri Ptujju (za svinje), v Št. Juriju pod Taborom, v Dolu, Štrassu in Spodnji Polskavi.

Dopisi.

Iz Slavonije. (Bisernomašnik Strossmayer.) Leto 1898. se sme zvati po pravici jubilarno leto. V njem obhaja sv. oče Leon XIII. biserno mašo in dvajsetletnico papeštva, presvetli cesar pa petdesetletnico vladanja. A Slovani slavimo v tem letu še tretjega jubilarja, moža, katerega je pokojni papež Pij IX. imenoval v navzočnosti kardinalov «apostola», in katerega zove sedanji papež Leon XIII. svojega «ljubljenca».

In ta mož, dika hrvaškega naroda, je prevzvišeni djakovski škof Jos. J. Strossmayer. Svojo biserno mašo je obhajal dne 16. februarja. Ta dan je bil slovesen za ves hrvaški narod, skoro za vse Slovane.

Posebno slovesno se je obhajala biserna maša v Djakovu. Od vseh strani škofije so došle deputacije, ki so se poklonile prevzvišenemu vladiki. Mesto je bilo v zastavah. Na predvečer je bilo razsvetljeno, in meščanstvo je počastilo visokega jubilarja z bakljado in godbo. Dne 16. febr. ob 9. uri je bil slovesni vhod v cerkev. Med belooblečenimi deklicami, šolsko mladino in raznimi društvi se podá prevzvišeni škof v krasno stolnico, da ob navzočnosti vseh javnih oblastij in velikanski asistenci slovesno daruje biserno mašo. Dasi ima stolnica prostora za 7000 ljudi, vendar je danes veliko pretresna; kajti na tisoče vernikov je došlo od daleč in blizu počastiti prevzvišenega bisernomašnika. Po evangeliju se prebere papeževo pismo, s katerim podeljujejo prevzvišenemu škofu sveti palij, redka čast, ki se deli sicer le nadškofom. Nato spregovori prevzvišeni jubilar izpred oltarja o ljubezni nasproti Bogu, cerkvi in narodu, pripoča vrhovnega poglavarja sv. cerkve in sebe molitvi vernikov in omeni končno svojo srčno željo, pred smrtjo še ustanoviti deško semenišče, da zagotovi tem potom škofiji naraščaj vnetih duhovnikov.

Prevz. škof Strossmayer je 58. slavonski škof, a smelo smemo trditi, da tolike časti in slave hrvaški narod ni skazoval nobenemu njegovih prednikov. Visoki jubilar pa tudi zasluži ta lavorov venec, katerega mu spleta ob biserni maši njegov hvaležni narod hrvaški. Kajti neprecenljive so njegove zasluge za narod hrvaški. Kar je vam Štajarcem Slomšek, Kranjcem Bleiweiss, Korošcem Einspieler, vse to v veliko višji meri je prevz. vladika Strossmayer narodu hrvaškemu. Zato ga nam ljubi Bog ohrani še mnogaja leta!

Iz Jarenine. (Inštalacija.) Žalostna je bila Jarenina, ko je meseca novembra l. l. izgubila svojega vzornega dušnega pastirja Jožefa Fleka, sedaj prošta ptujskega. Ali čez tri mesece se je ta žalost v veselje spremenila, ko je dobila mladega in čilega ter gorečega novega dušnega pastirja v osebi č. g. Jožefa Čížek-a, prej kaplana pri Sv. Magdalen v Mariboru.

V nedeljo, dne 13. febr. je strelba že na vse zgodaj oznanjala dan inštalacije. Prišli so preč. g. kanonik dr. Iv. Mlakar, ki so v krasnem govoru novega župnika vpeljali v tukajšnjo pastirsko službo. Razložili so nam vzvišeno službo novega gosp. župnika. Na jeziku imajo božjo besedo, t. j. dolžnost in pravico oznanjati božjo besedo in ljudstvo učiti v verskih resnicah. Na rokah imajo milosti, ker bodo z njimi delili sv. zakramente in z njimi milost božjo. V srcu pa hranijo voljo božjo, t. j. učili nas bodo njo spolnjevati. Po tem so novi gosp. župnik ob obilni asistenci služili prvo sv. mašo za svoje župljane.

Opoldne smo se zbrali v župnišču, kjer so nas lepo pogostili novi gosp. župnik. Govorilo se je tudi mnogo napitnic; preč. gosp. kanonik dr. Mlakar so v navdušenih besedah napili sv. očetu, presvetlemu cesarju in mil. knezoškofu, novemu gosp. župniku in patronu jareninske župnije.

Iz celjske okolice. (Po zmagi v Veliki Pirešici.) V številku 5. »Slov. Gospodarja« se je veselo naznanilo, da so dne 26. in 27. jan. katoliški Slovenci pri občinskih volitvah obširne občine Velika Pirešica v vseh treh razredih zmagali. Prijubljeni nam »Slov. Gospodar«, naznani še vsem vrlim Slovencem lepe Savinjske doline, da so pri omenjeni volitvi značajni Slovenci vse nemškarje Vrvegove stranke iz poprejšnjega občinskega zastopa, od 24 jih 21 izbacnili, ter občinskemu odboru vendar enkrat novo narodno lice napravili.

Med »pogorelci« sta tudi poprejšnji župan Franc Rehar in njegov sorodnik Ježovnik, oba velika Nemca in zvesta prijatelja celjskih

Nemcev; »gliha se štriha«. Naj še omenim, da je velezaslužni g. dr. Serneč tudi na volitev prišel ter v prvem razredu volil, in njegov prihod je vse prave Slovence jako razveselil, »Nemce« pa tako prestrašil, da so kar obledeli, ter svojim pristašem na uho šepetali: »Smo že hin!« Pač zares, »hin« so, odklenkalo jim je za zmirom, zdaj pa le naj pokoro delajo!

Novoizvoljeni odborniki v III. razredu so pa sledeči gospodje: Jožef Kunej, Franc Roblek, Ivan Voh, Ivan Tržan, Franc Glušič, Martin Ocvirk, Jožef Pernovšek in Ivan Polak. V II. razredu: Janez Košar, Sebastijan Kos, Jožef Vasle, Matija Hriberšek, Gregor Lipovšek, Blaž Krajnc, Jernej Stefančič in Anton Rančigaj. V I. razredu: Martin Rotnik, Martin Lednik, Tilj Kos, Andrej Podpečan, Franc Verdev, Blaž Plohl, Franc Turnšek in Martin Brežnik. — Živi Vas Bog, slov. volilci!

Razne stvari.

Domače.

Leon XIII. IVbiLantl
gratVLaMvR eX CorDe Vere sInCero.

(Dvajsetletnica papeštva Leona XIII.) Danes, na obletnico kronanja Njih svetosti papeža Leona XIII. so v mariborski stolni cerkvi milostni knezoškof Mihael peli slovesno sv. mašo s »Te Deum laudamus«. Sv. maše se je udeležilo veliko število vernikov, ki so goreče molili, naj ljuhi Bog sv. očeta Leona XIII., ki so včeraj dovršili 88. leto svoje starosti, ohrani še do skrajnih mej človeškega življenja!

(V dijaškem semenišču) so sinoči vpricho mil. knezoškofa priredili gojenci prav lepo slavnost v spomin biserne sv. maše in 20-letnega vladanja papeža Leona XIII. K slavnosti so prišli tudi vsi preč. gg. stolni korarji, gg. profesorji bogoslovja, več gg. gimnazijskih profesorjev, čast. mariborska duhovščina in gg. bogoslovci. K sklepu so mil. knezoškof v iskrenih besedah opomnili semeniščane, naj bodo po vzgledu papeževem marljivi, ter so vsem podelili višjepastirski blagoslov.

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili izvolitev g. Franca Vela načelnikom okraja Sv. Lenart v Slov. gor., gosp. Antona Vogrin-a pa njegovim namestnikom.

(Postne pridige) v Mariboru v stolnici ima letos č. g. stolni kaplan Fr. Simonič; za vojaštvo pa v cerkvi sv. Alojzija č. g. prefekt Fr. Korošec, ker č. g. vojni kaplan J. Tájek ima redno službo božjo v kadetni šoli.

(Deželni zbor štajarski) se je v soboto zvečer zaključil. V petek so vsi nemški poslanci priznali zloglasni »südmarki« 200 fl. podpore, dasi so se temu uprli naši gg. poslanci dr. Serneč, Žičkar in dr. Rosina. V soboto pa je bila vsprejeta nova lovska postava, ki bo prav ugodna za vinogradnike, ne pa za poljance in sadjarje. Za res dobro lovsko postavo se je potegnil g. d. Jurtela, ali za vse njegove tehtne razloge so bili mestni in grajščinski zastopniki gluhi. Več prihodnjič, ker danes ni prostora.

(Odgovor.) Zadnja »Domovina« si domišlja, da nas je s pomočjo »Reichspošte« z dne 17. febr. »prehauptala«. Le počasi! Ko »Reichspošta« v lističu uredništva nauk sv. tridentskega zbora razloži, mar potem izreče proti cerkveni oblasti kako obsodbo? Ne, to bi ne bilo katoliško, ampak končno pravi, da naj dotičnik to poravnava s svojo gosposko. Čemu je »Domovina« ta zadnji stavek zamolčala? No, ker bi sama sebi dala po zobeh!

(Na Ptuj) je bilo v nedeljo zvečer bolj veselo, kakor na pustni večer. Županu

Orniku so priredili bakljado, podoknico z godbo in petjem, ker se je toliko trudil, da Ptuj dobi višjo gimnazijo, ki na vse čase ostane nemška. Hej!ô!

(Kdor še se ni) dal vpisati v družbo sv. Mohorja, naj to stori jutri; kajti v soboto, dne 5. marcija je zadnji dan za vpisovanje!

(Na ogled) pošljemo današnjo številko »Slovenskega Gospodarja« nekaterim č. g. g. ter ta najcenejši slovenski tednik uljudno priporočamo v naročbo. Do konca leta stane »Slov. Gosp.« 2 gl. 20 kr., do dne 1. julija pa 1 gl.

(Novodobnih poganov) je med mariborskimi Nemci vedno več. V soboto so napravili »Schluss-Kränzchen« pri Gambrinu. Mislili smo, da je to zadnji ples v letošnjem postu. A kaj še! Sinoči je v kazini priredilo ples nemško filharmonično društvo, ki rado vsprejema podporo tudi iz krščanskih rok.

(Šole zaprte.) Zaradi ošpic sta zaprti šoli pri Sv. Križu na Murskem polju in v Cezanjevcih, zaradi davice in škrlatice pa šola v Račah, kjer je že več šolarjev umrlo.

(Spomlad po zimi.) Od Sv. Kungote na Pohorju se nam poroča: Sredi najvišjega planinskega kmečkega polja, pri zgornjem Uranjeku, 1100 m. nad Adrijo, cvete črešnja. Domača deklica mi je prinesla belocvetočo vejico kazat. — G. učitelj je tudi meseca januarja z Resnika, ki je tudi 1100 m. visok, prinesel pest različnih poljskih cvetic.

(Nemška omika.) V Kozjem so imeli dne 20. febr. Nemci svoj »bal« v gostilni Pirhovej. Vsa nemška »gospoda« se je zbrala, a zjutraj so se razšli s krvavimi bučami vsak na svoj dom.

(Za okolico Konjice) so se vršile minoli teden volitve za občinski odbor. Udeležba je bila izvanredno dobra. V I. razredu na pr. je od 33 volilcev oddalo za slovenske kandidate 21 mož glasove. Narodna stvar očividno napreduje.

(Tatovi) so nedavno vlomili v urad okrajnega glavarstva v Brežicah. Zlomili so vse miznice, vendar pa denarja niso našli.

(Iz Zadrezke doline.) Na pust v jutro so nekateri Šmartinčani prinesli v Bočno slamnatega moža s pismom v roki, da je novi župnik bočenski; popoldne tega dne pa so šli skoro vsi iz Šmartna v bližino bočke vasi kot komisija odmerit novo pokopališče. Prišlo je do krvavega pretepa. Žalostno!

(Potres) se je čutil v Šmihelu nad Mozirjem ob polu jednajsti uri v petek zvečer. Ravno ob tistem času so ga čutili tudi v Vojniku pri Celju. Smer je bila proti severovzhodu.

(Narasla Savinja) je dne 24. febr. zjutraj odtrgala polovico loškega mostu pri Mozirju. Velika škoda zadela je s tem srenjsko blagajnico, a še večja pa posestnika P. in Š., katerima je voda odnesla mnogo plavov, ki so zadržali vodni tok pod mostom.

(Mozirski dopisnik.) »Vesekdo«, v nekem slovenskem listu dne 25. febr. ponuja konjsko kopito na razprodajo. Prodaja pa tudi znamenito delo velikega računarja Adama Riese, po katerem mozirski veleum trdi, da $1 + 1 = 1$.

(Priziv občine Rečice) v gornji Savinjski dolini proti ustanovitvi četrtega šolskega razreda je na Dunaju bil ovržen. Očetje učencev pa hočejo prositi sedaj za poldnevni pouk.

(Kje je komisar?) Volici za okr. bolniško blagajno v Mozirju zbrani, bili so opravičeno ogorčeni, ker ni bilo komisarja. Morali so brzojavno po njem povprašati. Kdo bo pa potne stroške volilcem povrnil? Povsod ima g. Kriehuber svoj nos, tukaj so ga pa pogrešali!

(Duhovniške spremembe.) Župnijo Sv. Nikolaja v Majšbergu je dobil župnik v Soboti, č. g. Jakob Marinič. Premeščena sta č. g. kaplana, Karol Presker iz Šoštanja v Vitanje, in Ernest Trstenjak iz Slov. Bistrice v Šoštanj. Č. g. Matej Osenjak pa je nameščen kot drugi mestni kaplan v Slov. Bistrici.

Društvene.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali slavna posojilnica v Brežicah 10 fl., vlč. g. župnik in duh. svetovalec M. Slekovec pri Sv. Marku 3 fl., svatje v Bukovcih niže Ptuja 1 fl. in č. g. kaplan A. Podvinski v Slivnici 2 fl. Bog plati!

(Mariborska podružnica) sv. Cirila in Metoda ima letos redni občni zbor v nedeljo, dne 13. marcija, ob 8. uri zvečer pri »Gambrinu«.

(Cecilijansko društvo) prejelo je meseca februarja letnino od sledečih č. g. : Dr. Fr. Feuš, M. Matek, Fr. Petan, Fr. Hrastelj in J. Sigl.

(»Kmečko bralno društvo na Poničvi«) ima v nedeljo, dne 6. marcija popoldan ob 3. uri v prostorih g. Fr. Podgoršek-a zborovanje. Vspored: 1. Oskrbovanje travnikov, čiščenje travnikov od mahu z novo travniško brano. 2. Oskrbovanje živine. Govori gosp. Jelovšek, zdravnik. 3. Govor iz družbinske torbice.

(Sadje- in vinorejsko društvo) za šoštanjski okraj ima dne 6., 7. in 8. marcija viničarski tečaj v Št. Ilju pri Gradiču. Poučevalo se bo in sicer v nedeljo od 3. do 4. ure popoldan o cepljenju ameriških trt na štopelne in o važnosti in dobroti ameriške trte. V ponedeljek od 10. do 12. ure dopoldan o sadjereji, spravljanju zlahtnega sadja in o umnem pridelovanju sadjevca; od 1. do 3. ure popoldan pa o vinoreji s praktičnimi pouki v društvenem vinogradu. V torek od 10. do 12. ure dopoldan o sadoznanstvu in o škodljivcih sadjarstva in vinarstva; od 1. do 3. ure popoldan pa o vinarstvu in kletarstvu.

(Otvoritev) kmetijskega bralnega društva v Šmartinu pri Slov. Gradcu se vrši prih. nedeljo, dne 6. marcija ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih. Med posameznimi točkami vsporeda bo nastopil domači pevski zbor. Vse prijatelje iz slovenjegraške okolice k obilnej udeležbi vabi — začasni odbor.

(Hrvaško-slov. klub »Slavije«) v Pragi se radi lokalnih razmer ni mogel obdržati, zato so si Slovenci sami pod pokroviteljstvom g. nadinženirja Fr. Tomšiča ustanovili svoj »Slovenski klub »Slavije« v Pragi«, čegar odbor se je sestavil za zimski tečaj sledeče: Predsednik: stud. phil. Ivan Kunšič. Tajnik: stud. phil. Dragotin Lončar. Blagajnik: stud. phil. Rob. Kenda. Namestnik: stud. phil. Ivan Žmave.

Iz drugih krajev.

(Nadvojvodinja Štefanija), udova prestolonaslednikova, je nevarno zbolela. Dobil je influenco, nato pa so se ji pljuča unela.

(Metropolit Mihajl) v Belem gradu je umrl oni četrtek opoldne. Pokojnik je bil za dobo 40 let načelnik srbske cerkve. Pokopan je bil na državne troške. Naslednik mu je niški škof Inocencij.

(Gospodinjska šola v Ljubljani) otvori pouk na društveni šoli v drugi polovici meseca marcija. Otvorijo se samo večerni učni tečaji, ali namerava se otvoriti tudi dnevni pouk, kakor hitro bodo gmotna sredstva dopuščala.

(Nesreča na železnici.) Osobni vlak državne železnice, ki vozi med postajama St. Mihael-Ljubno na Gornjem Štajarskem, je 23. febr. zjutraj v Ljubnem vsled napačne določitve tira trčil ob tovorni vlak. Razbila sta se oba stroja, več voz; jeden sprevodnik je ubit, jeden uslužbenec nevarno, eden uslužbenec in neka gospa pa lahko ranjena.

Loterijne številke.

Trst	26. febr. 1898:	53, 29, 70, 39, 23
Linc	»	33, 48, 89, 31, 45

Fulard-svila 65 kr.

2 do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gl. 65 kr. v najbolj novošegnih tkaninah, barvah in obrazcih. Zasebnikom poštine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PAYER-a

Kokoschinegg-Allee — Maribor — Hilarinsstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo. 1-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Pri meni se dobiva prav lepa

koruza in oves

tako tudi različna poljska semena, kakor: deteljno, travno, korenjevo, runkeljnovce in bele repe itd. po nizki in dobri postrežbi.

Milan Hočevnar,

trgovec v Celji, glavni trg.

7-12

Karol Tratnik,

5-12

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode stolne ulice št. 1. v Mariboru, stolne ulice št. 1.

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom za naročila vsakovrstnih cerkvenih izdelkov, kakor vsakovrstne monštrince, kelihe, ciborije, lestence, svečnike, križ: itd.

Staro cerkveno orodje dobro popravljam, pozlatim in posrebrim v ogaju.

Za vse svoje izdelke jamčim.

Svoji k svojim!

„Narodne pesmi“
Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, koroške ulice 5.

1. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Važno za poljedelce!

K bližajoči se pomladi priporočam svojo veliko zalogo **semena** in sicer:

Štajarsko deteljo, ki je 3 leta prosta predenice (žide). **Pravo lucerno**, ki je 7 let prosta predenice (žide). **Najboljšo vrsto mrkve**, pese (korenja).

Travniška semena, sortirana in mešana za dobro, mokro in suho zemljo. Vse vrste vrtnarskih semen.

Rafijo za vezanje. **Bakreni vitrijol** za škropljenje v goricah, kakor tudi vezi iz **gumija** za požlahtnevanje na zeleno.

Opozarjam, da kupujem s **semenom najboljše kaljivosti in čistosti** in ga prodajam po **najnižji ceni**.

Priporočam se udani

Janez Riegelbauer,

kupčija s semenom

na Ptuj (nasproti nemške hranilnice). 2-3

NB. Gospod **Anton Gregorič**, veleposestnik na Ptuj, kupuje vsako leto pri meni z najboljšo zadovoljnostjo.

Za sveti postni čas najbolj primerna molitvena knjiga

Marija, žalostna mati Božja

Spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku.

VI. natis.

Obsega pouk o češčenji žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij.

Vezana v polsunje 60 kr., v usnje z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

po pošti 10 kr. več.

Znesek se lahko pošlje v poštnih znamkah ali po poštni nakaznici.

Pristno laneno seme z Rige

prodaja štajarskim kmetovalcem po znižani ceni, 15 kr. kilo z vrečico vred **tajništvo štaj. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3**; ali za naročeno blago se naj znesek predplati. Blago se takoj pošlje.

V Gradcu, dne 17. febr. 1898.

Ces. svetovalec **Frid. Müller,**
stalni generalni tajnik.

2-4

Angleške merjasce-plemenjake,

čiste pasme, stare 5 do 6 mesecev, takoj proda štajarskim kmetovalcem po znižani ceni, 20 gld. za jednega, pod lahki pogoji podpisani centralni odbor. Kmetovalci, ki take merjasce želijo, naj vpošljejo dotični znesek ter naznanijo pasmo, Yorkshire (bela) Berkshire (črna), ter natančno addresso in najbližjo železniško postajo.

V Gradcu, dne 17. febr. 1898.

Centralni odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajarskem. 2-4

Mlado, čvrsto, sadno drevje,

nizke in visoke rasti, najboljših namiznih in gospodarskih vrst, prodaje oskrbništvu dr. Ignac grof Attems-ove grajščine v Brežicah. 2-3

Rezniki in ukoreninjeno trsje „Portalis“, kakor tudi ukoreninjeno trsje „Portalis“, požlahtnjeno z najboljšimi vrstami namiznega in vinskega grozdja, prodaje dr. Ignac grof Attems-ova grajščina v Brežicah. 2-3

Močan mesarski učenec

se išče pri g. Fr. Reisman-u, mesarju v Mariboru, koroška cesta 62. 3-3

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. **Zdravilski konjak za boleštnike in okrevance** kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 102

J. N. Peteršič, Ptuj,

nasproti veliki vojašnici

(Ungarthorgasse št. 6 zraven pošte), trgovina knjig, papirja, galanterijskega in norimberškega blaga, pisalnega in risalnega orodja,

priporoča p. n. pisarnam, čast. duhovščini, g. učiteljem, slav. občinam, slav. krajn. šol. svetom, slav. društvom, kakor vsem gg. trgovcem in slav. občinstvu svojo novo veliko zalogo vsakovrstnega papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega svilnatega papirja (za cvetlice), za vezanje knjig itd.,

zalogo raznih sedaj novo vpeljanih pisank in risank, dobrih svinčnikov, kakor angleških peres.

Nadalje priporočam zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, radirke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosek itd. po najnižjih cenah,

posebno lep izbor papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah (kasetah),

najbolje strune za citre, gosli, kitare in tamburice, velik izbor tintnikov, albumov in okvirov za fotografije, spominice, žepne nože, mošnjice za denar, vsakovrstne pipe, izprehodne palice in vseh drugih v galanterijo spadajočih predmetov.

Nadejaje se, da me bode slav. občinstvo v mojem novem povzetju vsestransko podpiralo, beleži z vele-spoštovanjem

Gornji.

6

Svoji k svojim!
Anton P. Kolenc,
 trgovec v Celji
 v „Narodnem domu“
 pri „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega
špecerijskega blaga
 po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagonne, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretnino.

Z velespoštovanjem 1-52
Anton P. Kolenc.

30 dni čas poskušnje.
 5-letno pismeno jamstvo.

WERTHEIMOV
 šivalni stroji.

Jako izv. čisto tiho šivaloč stroj za obitelji in za obrt.

Visok stroj za obitelji. gld. 35-50.

Vsak stroj, ki se v času poskušnje dobro ne obnese, vzamem na lastne stroške brez zadržke nazaj.

Agentov ni, zato prodajam za polovico navadne cene najboljšo robo. Zahtevajte cenike in obrazce šiva.

Posiljam na vse kraje cesarstva. Zaboj zastonj.

Razpošiljatelj šivalnih strojev 8-8
Louis Strauss,
 zalagatelj družva c. kr. državnih in železniških uradnikov in učiteljskega semenišča.

Dunaj IV. Margarethenstr. 12. dn.

Poslani mi Wertheimovi šivalni stroj B je danes poskusila tukajšnja učiteljica ročnih del in ga prav pohvalila. Res, ti stroji so ceni, pa vendar izvrstni.

V Werlsbergu (Česko).
 Jabez Kämpf, šolski vodja.

Ne več v življenju

se ti bo nudila prilika toliko različnih reči dobiti za 3 gld. 50 kr.

15 komadov 15 komadov
 3 gld. 50 kr. 3 gld. 50 kr.

1 reform. remantoir-žepna ura, ki dobro teče, s štiriletnim jamstvom,
 1 pozlačena verižica, 2 pozlač. prstana po najnovejšem fasonu in z dozdevnimi briljanti. 2 manšetni gumbi, pozlačeni in z mehaniko, lepa broša za gospé, 3 prsne gumbice za šemiset, patent. gumba za navratnik, kička za kravato, futral za žepno uro, žepno ogledalo v zavitku, nedrenica pozlačena. — Vso to skupaj — 15 komadov — stane z žepno uro vred 3 gld. 50 kr.

Pošilja se le pod poštnim povzjetjem.

Ako poslano komu ne sodi, dobi denar nazaj in nima nobene škode.

Dobi se le pri urarju:
Alfredu Fischer,
 I. Dunaj, Adlegasse 12. 5-6

Naznanilo.

V moji trgovini so pred nekako tremi meseci našli dve večji svoti denarja. Dasi sem to že večkrat oznanil, vendar še se lastnik dozda ni zglasil.

Na Ptuj, dne 20. febr. 1898.
 2-3 **Jožef Ornič.**

Rudolf Novak,
 remenar in sedlar
 v Mariboru

grajski trg (Burgplatz) št. 2.

se uljudno priporoča slavnemu p. n. občinstvu, zlasti pa preč. duhovščini za izdelovanja najfinejših, kakor tudi priprostih **konjskih oprav** in sploh vsa remenarska in sedlarska dela. — Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča **popravila** najhitreje in najceneje. 4-10

Vinograd

v dobrem stanju, lepa lega pri Sv. Urbanu pri Mariboru, 4 orale vinograda, 1 oral lesa in mal sadunosnik, z lepim poslopjem za letovišče sposobnim, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Več se izve pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ 6

Pri Blažu Vezjaku
 na Kajzerjevem mlinu v Framu sta se postavili dve novi stiskalnici za bučno olje. Napravljeni sta tako ročno, da ju more en sam človek goniti in delati najbolje olje. 2-3

VABILO

k rednemu občnemu zboru „Posojilnice v Makolah“, ki se bode vršil v četrtek, dne 24. marcija 1898, ob 1. uri popoldne v navadni posojilnični pisarni.

Dnevni red:
 1. Poročilo načelnika.
 2. Poročilo nadzornika.
 3. Odobrenje računskega sklepa za leto 1897.
 4. Volitev načelstva in nadzorstva.
 5. Slučajni nasveti.

V Makolah, dne 15. febr. 1898.
 2-3 **Načelstvo.**

Bazglas.

V prvi polovici meseca sušca t. l. se bo na deželni sadje in vinorejski šoli v Mariboru, vršil 6-tedenski viničarski tečaj ter se bo podučevalo, kako se trte cepijo in kako s trsom ravnati pomladi. Ubožnim viničarjem se utegne privoliti podpora iz deželnega zaklada. Prošnje se naj pošljejo ravnateljstvu deželne sadje- in vinorejske šole v Mariboru, katero bo tudi naznanilo začetek omenjenega tečaja.

V Gradcu, meseca februvarija 1898.
 2-2 **Štaj. dež. odbor.**

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Velecenjeni gospod lekarnik!
 Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevega soka; potrebujem jih za svoje poznanke. Jaz sem od dveh steklenic od nesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S poštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.“

Pazi naj se torej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštnem povzjetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštne prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

23-30

Posojilnica v Makolah.
 Zadržno stanje (bilanca) s početkom l. 1898.

Imovina (aktiva).	gld. kr.		Zavezanosti (pasiva).	gld. kr.	
	gld.	kr.		gld.	kr.
Inventar	149	71	Deleži z delnino	2.088	—
Dana posojila	220.620	68	Hranilne vloge	gld. 241.705·39	
Naloženi denar z obrestmi za l. 1897	38.656	19	„ pripisane obresti	„ 9.832·15	251.537 54
Deleži in delnina	136	—	Posebna zaloga	gld. 12.702·91	
Državni papirji (dve 1860. srečki)	1.590	—	Splošna zaloga	„ 5.947·35	18.650 26
Zaostale obresti	766	82	Predplačane obresti		2.649 37
Prehodni izdatki	318	19			
Nerabljene tiskovine	42	10			
Gotovina 31. decembra 1897	12.645	48			
	274.925	17			274.925 17

Rentni davek in vse druge pristojbine plačuje zadruga sama! — Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ter jih obrestujemo po 4½%. — Posojila dajemo edino-le zadržnikom in to po 6%. — Uradni dan je vsaki četrtek; kedar pride na četrtek praznik, uradujemo vselej prejšnji dan (sredo). Uradne ure so od 8—12 dopoldne. Ob drugih dnevih se nič ne opravi.

V Makolah, dne 15. februvarija 1898.
 2-3 **Načelstvo.**

1898

Mauthner's Samen.

Aussaatzeit: Ende Februar und März.
 Saatweite: 25-30 cm. Abstand der Reihen, 10 cm. in der Reihe.
 Bodenbeschaffenheit: Tieflocker, recht nahrhaft und nicht frisch gedüngt.

Mauthner-jevih
 slovutih
 zeliščnih in cvetličnih semen
 v zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih
 s sodnijsko vpisano
 varstveno znamko „medved“
 se nahajajo
komisijska skladišča
 pri največ
 veletrgovinah z mešanim blagom v Avstriji.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 najbolj zahtevanih vrst in zeliščnih in cvetličnih semen le jedni tvrdki, toraj nastavljena le jedna omara. Iz krajev, kjer se še ne nahaja komisijska skladišča, se naznanila sprejemajo.

Kot sveža in pristna semena, tvrdke **Edmund Mauthner** (Budimpešta, Andrassystrasse 23.) veljajo le ona, ki so zaprta v izvorne zavitke z letnico 1898 in na katerih se nahaja, kakor kaže poleg stoječa podoba, slika medveda in ime **Mauthner**.

Pred ponarejanji se svari.
Čas setve: Koncem februvarija in marcija.
Prostor za posejatev: 25—30cm oddaljenost vrst 10cm v vrsti.
Kokovost zemlje: Globoko zrahljana, redilna in ne na novo pognojena.

3-10

